

I. KAPITOLA

Družina jezdců s erbem českého krále na korouhvi přebrodivla potok a po upravené široké cestě pokračovala dál. Byl příjemný srpnový den, kdy na jasné obloze visí slunce, jako by to byla svatozář velebicí křesťany, neboť Bůh byl v posledních letech shovívavý a dopřával slunce všem, i když si jeho milost, po pravdě řečeno, mnozí nezasloužili.

Tohle správce hradu Bezděz a královský prokurátor Oldřich z Chlumu věděl více než dobře. Většina lidí si mohla dovolit bezstarostně se radovat z letních dnů, neboť žila v nevědomosti. Mohla vzhlížet k nebi a velebit boží spravedlnost, neboť netušila, že ta lidská za ní poněkud pokulhává. Tak to bylo podle učení církve správné. Jen Bůh byl vševědoucí a pouze on mohl soudit vinu křesťanů. Jenže Oldřich z Chlumu toužil, aby i lidská spravedlnost byla spravedlivá. Nejen podle slov, ale také podle skutků.

Tomu od mládí věřil, a proto bez váhání nasazoval život a čest, až si ho nakonec všiml český král Přemysl II. Otakar. I když Oldřich nebyl z vlivného rodu, svěřil mu správu severních Čech a navíc ho začal pověřovat řešením případů, na které jiní soudci nestačili. Oldřich z Chlumu nežil v nevědomosti jako většina křesťanů. Když zvedl hlavu k jasnému nebi, pohled na slunce ho samozřejmě zahřál, ale určitě by ho nenapadlo srovnávat slunce se svatozáří, jíž by Bůh ověnil křesťanstvo. Svatozář patřila světcům a těmi lidé nebyli.

Oldřich z Chlumu věděl, že chyba není v lidské spravedlnosti, ale v samotných křesťanech. Byl příliš moudrý, aby vy-

nášel kategorické soudy, jaké milovaly církevní koncily. Pozemská spravedlnost mohla být jen taková, jak ji udělají sami křesťané. Mnozí si nezasloužili gloriolu světce, ale někteří žili jako mučedníci. Na rozdíl od těch církevních nedobrovolně. Proto občas přepadal Oldřicha z Chlumu pocit marnosti. Byl rytíř, nosil meč a od Boha dostal sílu, vytrvalost a vzdělání, aby chránil slabší. Někdy mu však jeho snažení připadalo jako kapka v moři.

Pokud však došel ve svých myšlenkách až sem, pokaždé se zastyděl. Rytíř musel bojovat, i kdyby stál proti sebevětší přesile. Navíc Oldřich z Chlumu nebyl sám. Měl pomocníky, které považoval za skutečné přátele. Panoš Ota ze Zástřizlí a velitel jeho družiny Diviš ctili stejné hodnoty jako on, a co bylo důležitější, stáli za ním vždycky, v dobrém i zlém. A to nebylo málo. Boží svět nebyl jednoduchý, ale jiný po ruce nebyl. Mnohokrát si Oldřich z Chlumu vzpomněl na myšlenku, kterou se dočetl v mládí v jednom z rukopisů magdeburské školy, že je lepší zapálit malou svíci než proklínat temnotu.

„Prozradíte nám konečně, urozený pane, proč vlastně jedeme do Brna?“ optal se velitel Diviš, který popohnal koně a jel teď vedle Oldřicha z Chlumu. Na druhé straně se objevil panoš Ota. Cesta byla široká a dalo se jet v trojstupu.

„Co vám na to mám odpovědět?“ povzdechl si trochu rozmrzele. Úkol sice od panovníka dostal, ale nebyl si jistý, že to je pravý důvod, proč musel opustit Bezděz. Poctivě se přiznal, že to vlastně sám neví.

„Na to jsme si přece už zvykli. Nevzpomínám si, že bychom na začátku některého z velkých případů, které jste vyřešil, věděli, o co jde,“ upozornil panoš Ota a bezděčně si rukou začal upravovat dlouhé světlé vlasy, nakadešené podle poslední německé módy. Oldřich z Chlumu se tomu musel pousmát.

Cesta se stáčela kolem mohutného dubu, který rozčísil blesk. Les tam končil a prašná cesta mírně stoupala k několika used-